

RAZGOVOR Sahar Azimi, ugledni izraelski koreograf

Plesom protiv re

Zrinka ZORČEC

Već dvanaest godina ne posjeduje televizor, ali čita knjige o masovnim medijima, u novoj koreografiji »UTF-8« obrušava se na TV-fenomen 21. stoljeća - reality-show.

Sahar Azimi (1974.) jedan je od najcjenjenijih i najradnišijih koreografa srednje izraelske koreografske generacije. Plesačku karijeru započeo je kao Bat Shevin plesač, a nastupao je sa svim prestižnim izraelskim trupama kao što su Inbal Pinto Dance Theatre, Barak Marshalls Dance Co., Suzanne Dellale Center... U hrvatskom glavnom gradu već neko vrijeme gostuje na poziv Zagrebačkog plesnog ansambla, a 15. ruj-

na premijerno će biti izvedena koreografija »UTF-8« u ZKM-u koju kasnije Azimi seli na izraelsko tlo s izraelskim plesačima.

■ **Pred Vama je premijera »UTF-8«, kako je došlo do suradnje sa Zagrebačkim plesnim ansamblom? Kakvo je iskustvo rada?**

- Sve je započelo još prije četiri-pet godina kad sam gostovao na festivalu u Svetvinčentu i otad sam s njima u kontaktu. Od tada datiraju i naši razgovori i tome kako bih trebao doći u Zagreb i napraviti koreografiju za njih. Oni i inače puno suraduju s inozemnim koreografima. Mislím da sam ovamo došao kako bih upoznao drukčijeg sebe, dobio neku novu sliku samoga sebe. Moji plesači iz Izraela i ja dijelimo isti jezik, i govorni i izvedbeni, obično ih sam i odabere. Ovdje nije bio takav slučaj; dobio sam truppu i trebao sam je uputiti u svijet svog jezika, što je svakako bilo izazovno.

■ **Kazete da ste dobili novu sliku samoga sebe - kakva je ona?**

- Teško mi je reći, ali smatram da sam više usmjeren na fizičke aspekte, agresivniji, izravniji u izboru pokreta. Uviđam da odnosi nisu nešto smireno, susrećemo se s čudovištima koja iz njih izranjaju. Ali »UTF-8« ne govori o odnosima, već o reality-showovima.

■ **Razjasnimo naziv »UTF-8«, znači li on nešto?**

- Riječ je o univerzalnom ko-

du koji se koristi u računarstvu u glavnim sistemima. Kad god upotrijebite UTF, on će iščitati bilo koji jezik na kojem ste primili svoju elektroničku poštu. Predstava »UTF-8« donosi viđenje kompjuterskog univerzalnog koda u plesnom pokretu, plesnim oblicima i stilovima, sve u maniri Big Brothera.

■ **Za Vas kritika navodi da ste kompleksni autor koji se suprotstavlja pojednostavljanju. Ima li u tome istine?**

Ljudi kojima se najviše divim u plesu, poput Pine Bausch, promicatelji su jednostavnih ideja. Ustrajem na iskrenosti emocija u svakom svom projektu jer publika dolazi vidjeti izvođače u intimnim trenucima

- I da i ne jer ja volim jednostavnost, ona mi dopušta da od jednostavnog koda napravim kompleksnu strukturu. Smatram da bismo najprije trebali povući jednu crtu pa tek onda vidjeti gdje bi mogla doći druga, s obzirom na položaj prve. Ako već u početku zamišljam cjelovitu sliku, tad me ona ometa u dostizanju različitih mjesta, a i volim čiste linije tako da obično na taj način počinjem. Ljudi ko-

Intrigantan mi je fenomen reality-showa koji je zahvatio cijeli svijet. Na nama je da odlučimo što nam je privlačnije - stvarnost ili njezina simulacija. Htio bih da ljudi više razmišljaju, a ne da očekuju da im se sve posluži

jima se najviše divim u plesu, poput Pine Bausch, promicatelji su jednostavnih ideja. Ustrajem na iskrenosti emocija u svakom svom projektu jer publika dolazi vidjeti izvođače u intimnim trenucima. Ako se previše trudim nešto prikazati, tad osjetim kako gubim publiku, a to mi nije namjera. Želim postići intimni trenutak između gledatelja i

izvođača, dočarati prisnu atmosferu spavaće sobe, ali ovaj komad nije takve naravi.

■ **Sve češće plesne predstave zalaze u područje konceptualnosti, a tada se ne može govoriti o osjećajima?**

- Kada razmišljam o konceptualnom tada više ne razmišljam u okviru suvremenog plesa, već multimedijalnosti. Koncept je oruđe kojim se stvara novi svijet, novi jezik pokreta. Zaista veoma poštujem kulturu plesa iz koje sam proistekao, uopće kulturu plesa koja traje stoljećima. Pogledamo li balet, njegove korijene i strukturu, to je ono što želim imati u svojim koreografijama. Od njega se može naučiti disciplina rada, različite vrednote. Usvojena znanja i vještine mogu se manifestirati na raznolike načine, može ih se podići na drugu razinu.

■ **Vratimo se na predstavu - što želite njome poručiti gledatelju?**

- Ne želim govoriti o porukama ili o mislima s kojima bih htio da publika napusti kazalište jer radi se o nečemu krajnje osobnom. Iskustvo koje vi imate posve je drugačije od onoga vašeg susjeda, a kad bih ja to i htio, bila bi to manipulacija. Izlaganje tuđih života je poput peep showa, pa čak i pornografsko iskustvo. Dočaravamo atmosferu Big Brothera tako da ja plesačima zadajem zadatke koje oni moraju obaviti - što, kako i gdje. U mojoj su percepciji svi gubitnici, a ne pobjednici. Svi postaju plitkima, uniformiranima. Nije televizija loš medij, ona je informativno i obrazovno oruđe, ali i iznimno opasno oruđe ako je u pogrešnim rukama.

Već dvanaest godina nemam televizor u stanu, čitam knjige i slušam, ali zaista slušam glazbu - mogu joj se prepustiti. Prodiram dublje u svoj rad jer ne gubim vrijeme buljeći u televizor. Poznajem mnoge ljude

koji su veoma talentirani i mogli bi napraviti čudesu, ali gube vrijeme pred televizorom prepuštajući mu da on razmišlja za njih. Pročitao sam brojna filozofska djela o moći televizije i s njom sam raskrstio i pomirio se, ali intrigantan mi je fenomen reality-showa koji je zahvatio cijeli svijet. Na nama je da odlučimo što nam je privlačnije -

Previše živimo u snovima

Radili ste i s autistima. Kakvo je bilo to iskustvo?

- Nakratko sam prestao plesati i tri godine posvetio sam radu s autističnim ljudima jer, iskreno rečeno, volim ljude. Sve što mogu reći jest da u njima postoji djetinja čistoća, nevinost koja vam pomaže da shvatite gdje ste vi. Njihov pogled, njihov osmijeh daju vam do znanja da znaju tko ste vi duboko u sebi jer kod njih ne prolazi pretvaranje. Nikad ih nisam sažalijevao jer njihov je svijet beskrajno bogat i velik. Sve što znaju jest da su autistični, a mi

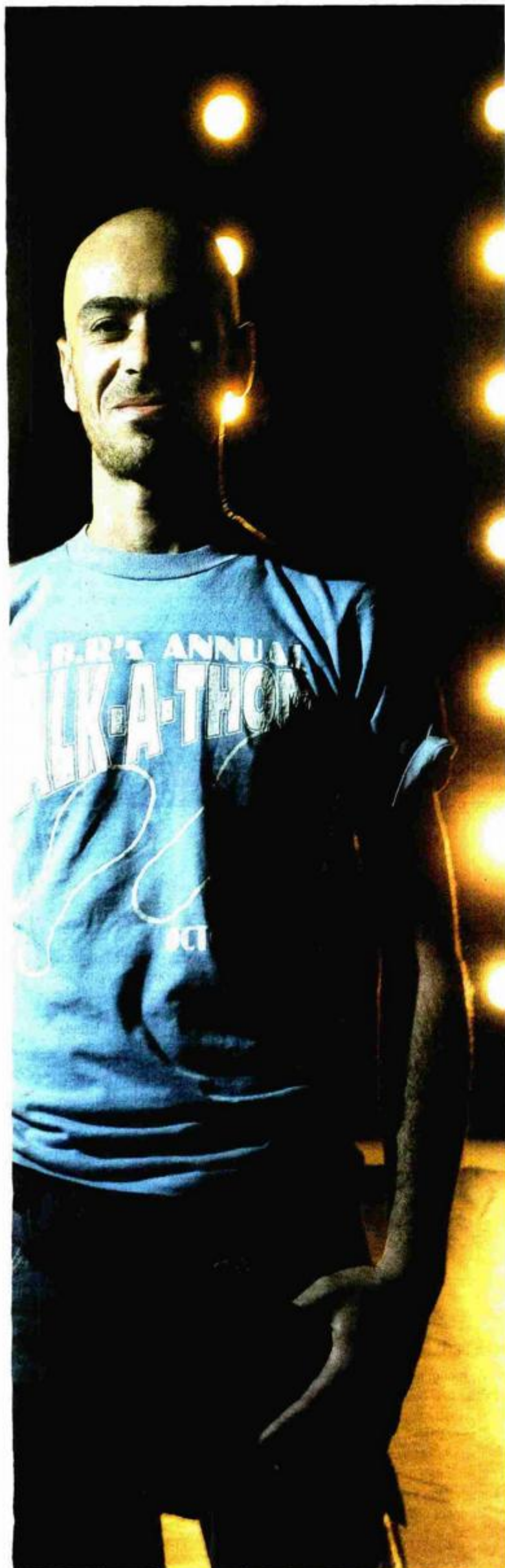
smo ti koji ih ne možemo prihvatiti. Ne možemo prihvatiti da ispred nas sjedi tridesetogodišnjak koji razmišlja kao dijete od četiri godine. Onog trenutka kad prihvatite da je to tako, otkrit ćete ne samo svijet u njima, već i u sebi. Podsjetit će vas da smo svi mi ljudska bića. Volimo, plačemo se, smijemo se, spavamo, jedemo baš kao i oni, ali mi volimo sve zakomplicirati. Jer, mi živimo u snovima, u nekim potencijalnim životima, a ne u stvarnosti. Često zaboravljamo i važnost gledanja u oči.

plesač gost Zagrebačkog plesnog ansambla

quality-showa

stvarna stvarnost ili njezina simulacija. Htio bih da ljudi više razmišljaju, a ne da očekuju da im se sve samo posluži. Primjerice, u ovom komadu nije kao na televiziji lako - u trenutku kad pomislite da vam dosađujemo, mi ćemo promijeniti scenu.

■ Čudnovat je podatak da glazba u Vašem radu dolazi tek na kraju jer obično je ona polazište?

- Muzikalnost postoji u svakom našem pokretu, u svemu što nas okružuje. Čak i ovaj naš razgovor je muzikalan. Ako krenem od glazbe i nadograđujem je pokretima, osjećam da sam izgubio stvarni trenutak. Moja je umjetnost tjelesna, a ne glazbena. Glazba me podupire, ali ponekad, naravno, možete pokretima poduprijeti glazbu. Dosađ mi nije bilo dovoljno zanimljivim ili pak nemam dovoljno hrabrosti uzeti dobar glazbeni komad kao polazište. I inače ako se radi o dobroj glazbi, radije ću je slušati, negoli gledati kako se pleše na nju. Glazba uvijek unese nešto novo u komad, daje mu novi karakter.

■ Suradivali ste s brojnim koreografima, što ste od njih naučili?

- Iskreno, kasno sam počeo plesati i zato sam brzo upijao sve, nastojao sve nadoknaditi. Svaki koreograf kojeg sam upoznao, imao je drukčiji način razmišljanja, drukčiji koreografski jezik, a moj je današnji način rada kombinacija svega viđenog i usvojenog. Radio sam s više od 20 koreografa i bio dio više od 40 koreografija te znam mnogo načina i mogu birati. Sve je u meni i sve je raznovrsno i sve želim upotrijebiti. Ne želim samoga sebe sputavati misleći na način da se ja sada bavim suvremenim plesom i raditi, primjerice, istezanja na sceni. Ona jesu savršena kad ih se dobro izvede i nose vedre misli u sebi, ali ja žudim za promjenom. I od svojih plesača zahtijevam svestranost dok plešu i od toga nikad ne odstupam. Nije sve u ljubavi i u harmoniji, rad je ipak najvažniji.

■ Što je Vama, kao zaista svestranom umjetniku, umjetnost?

- Teško pitanje. Poimam je na veoma terapijski način. Umjetnik je egocentričan u tom smislu da se bavi samim sobom. Publika pak dolazi da bi pronašla identične identifikacijske točke, uspostavila poveznice s umjetnikom. I dok gledam umjetnost, uvijek se više poistovjećujem s onom koja progovara iz osjećaja i strasti, negoli iz uma. Zapravo, ovisi o tome na kojoj sam ja točki trenutno u životu, veoma je individualna i intimna. Trebamo umjetnost da bismo se smjestili u svijetu u odnosu na druge.

Primjerice, slika vas može smiriti ili potaknuti. Ili, kad vas plesač pogleda u oči i pojavi se bliskost, shvatite da je to sve što vam treba tog dana. Umjetnost treba biti u malim, intimnim prostorima, maknuti se od spektakularnosti koja je iznimno unificirana. Ja trebam osjetiti da ste se vi potrudili za mene i tada ću ja to cijeniti. Trebamo stimulacije koje će nas podsjetiti da smo živi.

BERNARD ČOVIĆ